

Conclusions dels resultats de l'enquesta de clima empresarial del primer semestre del 2021 (49a edició)

La recuperació avança a diferents velocitats

La construcció és el motor del creixement andorrà i el comerç i l'hoteleria milloren les xifres d'activitat del 2020, però es mantenen lluny dels nivells prepandèmia

Augmenta la preocupació de les empreses per trobar personal qualificat: el 43% dels hotels i el 70% de les constructors declaren tenir dificultats per cobrir les vacants de treball

Les expectatives empresarials són optimistes, tot i així la incertesa és elevada i proliferen els riscos a la baixa sobre el creixement econòmic

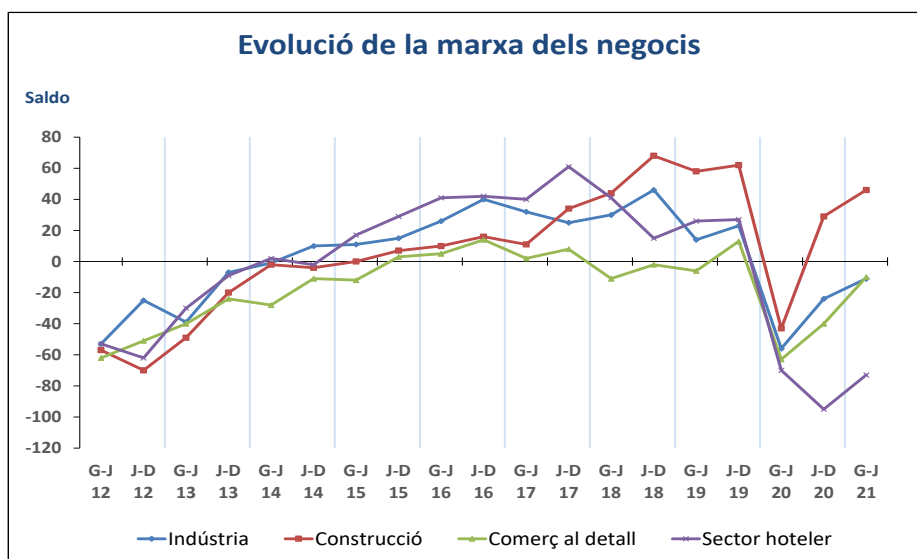
Andorra la Vella, 14 de desembre del 2021.- La Cambra de Comerç, Indústria i Serveis d'Andorra (CCIS) fa públiques avui les conclusions dels resultats de l'enquesta de conjuntura corresponent al primer semestre de 2021, en la 49a edició, i també les expectatives dels empresaris per a la segona meitat de l'any.

En les enquestes de clima empresarial hi han participat 404 empreses dels sectors de la indústria, la construcció, el comerç al detall i l'hoteleria. L'anàlisi dels resultats permet conèixer de primera mà el sentiment de confiança de les empreses i obtenir informació sobre l'evolució de l'activitat empresarial andorrana i la seva tendència de cara als propers mesos.

Durant el primer semestre de 2021, la recuperació de l'activitat econòmica va anar de menys a més, en línia amb la millora de la situació sanitària. A partir del segon trimestre de l'any, els senyals de millora de l'activitat i del sentiment de confiança de les empreses en relació amb l'any 2020 han estat evidents i s'han fet extensius també a les branques més afectades per la crisi sanitària. Tanmateix, la recuperació és encara incompleta i amb grans diferències sectorials.

La indústria, la construcció i els serveis que han estat menys afectats per les restriccions sanitàries ja han normalitzat gairebé del tot la seva activitat en relació amb els nivells previs a la covid-19, mentre que alguns sectors més vinculats al turisme – com ara l'hoteleria, la restauració, el comerç, les agències de viatges, el transport de viatgers i les activitats culturals i d'oci– es troben en fases més retardades de la recuperació, i per tant continuen molt per sota dels nivells normals d'activitat.

NOTA DE PREMSA

Saldo: Diferència entre respostes positives i negatives, en percentatge.

Quant a les perspectives, s'espera que el procés de recuperació continuï agafant impuls, gràcies a les altes taxes de vacunació assolides a Andorra i als països de l'entorn. Així, la previsió de PIB per al conjunt de 2021 apunta a una taxa de creixement força positiva.

Tot i així, la recuperació econòmica a Andorra és desigual per sectors i encara hi ha importants factors d'incertesa a l'entorn internacional que podrien comportar una rebaixa de les previsions de creixement. En particular, el risc de pressions inflacionistes, si les restriccions de l'oferta són persistents (problemes en les cadenes de subministrament, desajustos en el mercat laboral,...) i si aquestes deriven en increments de costos tant de materials com salarials, i el risc de noves variants del virus que puguin limitar novament l'activitat i la mobilitat entre països. En aquest escenari, les perspectives de recuperar els nivells d'activitat pre-covid es podrien allargar més enllà del 2022.

ANÀLISI PER SECTORS: EVOLUCIÓ DE L'ACTIVITAT DURANT EL PRIMER SEMESTRE DE L'ANY 2021

INDÚSTRIA. La indústria un cop superada la primera onada de la covid-19, no s'ha vist especialment afectada per les noves onades del virus i ha pogut anar normalitzant progressivament els seus nivells de producció.

Destaca en positiu que si bé encara no s'han assolit els registres d'activitat i de confiança previs a la pandèmia, aquests ja se situen en nivells propers.

NOTA DE PREMSA

La situació actual dels negocis ha estat la més favorable des de l'inici de la pandèmia. No obstant això, les respostes pessimistes sobre la marxa dels negocis encara predominen sobre les de signe contrari, fet que denota que l'activitat encara se situa per sota de les expectatives del sector. En concret, el 22% dels enquestats han fet una valoració positiva de l'evolució dels negocis, mentre que el nombre d'indústries que n'ha indicat una trajectòria dolenta s'ha reduït fins al 33% del total, el que representa gairebé la meitat d'empreses que un any abans.

En termes quantitius i d'acord amb l'enquesta sobre l'impacte econòmic de la covid-19 elaborada per la Cambra de Comerç i l'Andorra Recerca + Innovació, la disminució interanual mitjana de la xifra de vendes de la indústria ha estat del 4% el primer semestre de 2021, el que suposa una taxa de descens gairebé 12 punts menor que la registrada el semestre anterior (-15,7%).

En paral·lel, la producció industrial ha seguit una tendència més positiva, gràcies a la recuperació de la demanda domèstica i també al dinamisme en les exportacions, davant la millora de l'entorn econòmic exterior. Així, les exportacions totals de béns durant el primer semestre de 2021 van augmentar el 58,5% anual. Destaca a més que si la comparació s'efectua respecte a la situació prèvia a la covid-19, les vendes a l'exterior són un 27,2% superior a les registrades el primer semestre de 2019.

Finalment, el grau mitjà d'utilització de la capacitat productiva ha continuat augmentant per segon semestre consecutiu, fins al 59%, tot i que en termes històrics es manté encara en cotes baixes

CONSTRUCCIÓ. El sector de la construcció es troba en una fase expansiva clara, sustentada sobretot per l'impuls de l'obra privada. Els resultats de l'enquesta de clima empresarial del primer semestre de 2021 confirmen el dinamisme de la construcció, que està creixent a un ritme molt notable i per damunt del conjunt de l'economia.

En general, els indicadors d'activitat del sector (VAB, visats d'obra, importacions de materials, mercat laboral, mercat immobiliari, etc.), mostren una evolució molt positiva, amb xifres que en la majoria de casos ja han recuperat o fins i tot superat els nivells d'abans de la pandèmia.

Tot i això, la fortalesa que mostra la demanda topa amb certs desajustos pel costat de l'oferta, com ara la dificultat dels empresaris per contractar treballadors –principal font de preocupació del sector–, i l'encariment i problemes de subministrament d'alguns materials claus per a l'activitat constructora (com ara l'acer, l'alumini, el coure o la fusta) que està produint retards en algunes obres i tensions a l'alça en els costos de producció. Uns factors que si persisteixen en els propers mesos a escala global, podrien condicionar la intensitat de la recuperació a curt termini.

Pel que fa a l'evolució de la marxa dels negocis, la majoria d'empreses enquestades – el 52% del total– ha considerat que la situació dels negocis ha estat bona, mentre que

NOTA DE PREMSA

el 6% d'empreses l'ha valorat negativament (un percentatge que ja se situa en un rang molt similar als registres pre-pandèmia).

En termes quantitius i segons els resultats sectorials de l'enquesta sobre l'impacte econòmic de la covid-19 elaborada per la Cambra de Comerç i l'Andorra Recerca + Innovació, les empreses constructores han registrat un increment interanual mitjà de la facturació del 27,7% durant els sis primers mesos de l'any 2021.

Quant al volum d'obra executada, gairebé 6 de cada 10 empreses han indicat un augment dels treballs realitzats en termes interanuals, fet que s'explica pel volum més elevat d'execució d'obra nova i també pel repunt dels treballs de rehabilitació i reformes d'edificis amb criteris d'eficiència energètica, atribuïble en bona mesura al suport de les polítiques d'estímul impulsades pel Govern en aquest àmbit.

D'altra banda, l'evolució de l'obra contractada confirma l'impuls de l'edificació d'habitatges, que es manté com la branca que resisteix millor l'impacte de la pandèmia i la que està donant senyals més sòlids de reactivació. Pel que fa al segment d'obra no residencial, el volum de contractacions s'ha recuperat una mica, però s'ha mantingut encara en nivells reduïts, a causa de l'ajornament de les decisions d'inversió per part de les empreses en un entorn d'elevada incertesa. L'evolució més negativa correspon novament al segment de l'obra civil, en què l'activitat s'ha vist frenada per la pèrdua de capacitat d'inversió pública en l'actual context de pandèmia.

Els bons resultats de la construcció, en termes d'activitat, han permès intensificar el procés de creació d'ocupació en el sector durant el primer semestre de 2021, que s'ha traduït en un augment interanual dels assalariats del 6,5%.

COMERÇ MINORISTA. El comerç minorista ha tancat el primer semestre de 2021 amb unes dades de confiança i d'activitat millors que les de 2020, però que encara es mantenen clarament per sota dels nivells pre-pandèmia.

En paral·lel, la crisi sanitària ha comportat un canvi de paradigma en molts aspectes de l'economia i ha accelerat algunes tendències de canvi del model de negoci del *retail* que ja estaven en marxa en el passat. En aquest context, l'augment del comerç electrònic, l'estratègia omnicanal, l'adaptació a la digitalització, el manteniment d'uns preus competitius tot l'any, la millora de l'experiència de compra dels clients, etc. són el centre de les preocupacions del sector i els principals reptes que haurà d'afrontar per adaptar-se ràpidament a les noves necessitats i als nous hàbits dels consumidors.

Les opinions de les empreses sobre la marxa dels negocis mostren un estat d'ànim encara poc entusiasta, però en general suggereixen una visió força menys pessimista de la situació comercial: el percentatge d'empresaris que han qualificat de dolenta l'evolució dels negocis ha caigut fins al 35%, i en sentit contrari ha augmentat el nombre de comerços que han considerat bona la situació dels negocis, fins al 25% del total – el triple d'empreses que un any abans.

NOTA DE PREMSA

Per subsectors, la millora de l'activitat ha continuat sent notable en la branca d'equipament de la llar (mobles, electrodomèstics...), afavorida pel dinamisme de la construcció, però també per un canvi de preferències del consumidor que, després d'una etapa dura de confinaments, valora més que abans la necessitat de comprar productes per millorar la comoditat i el confort de la llar.

Igualment, s'observa un increment de les vendes en el subsector d'informàtica i electrònica, que respon a un consum més elevat d'aquests productes motivat per la major digitalització que ha comportat la pandèmia i també s'aprecia una recuperació de l'activitat en el ram d'higiene i sanitat (perfumeria i farmàcia) que s'ha beneficiat d'un comportament més dinàmic de la demanda tant interna com externa.

Per contra, en el vessant més negatiu, destaca la branca de roba i calçat, amb un 60% de comerços que han qualificat de dolenta la situació dels negocis. Aquest fet s'explica en part per una despesa de consum d'aquests articles més mesurada i centrada en la compra de productes més essencials i de necessitat.

Segons les dades de l'enquesta de valoració de l'impacte de la covid-19, elaborada per la Cambra i l'Andorra Recerca + Innovació, els empresaris han assenyalat una disminució interanual mitjana de la xifra de vendes en el comerç minorista del 8,4% el primer semestre de 2021, bastant més reduïda que la del semestre anterior (-29,3%).

SECTOR HOTELER. L'impacte de la covid-19 ha continuat sent especialment sever en el sector turístic durant el primer semestre de 2021. L'empitjorament de la situació pandèmica al començament de l'any i les fortes restriccions a la mobilitat transfronterera, per un període superior a l'esperat, han estat un cop molt dur per al sector hotelier, que ha vist com la demanda turística s'ha mantingut en nivells mínims històrics.

En el segon trimestre de l'any, la millora del context sanitari i la consegüent reactivació dels fluxos turístics han suposat un impuls per al sector hotelier, si bé dins uns registres d'activitat encara molt per sota dels nivells precovid.

Els resultats de l'enquesta de clima empresarial confirmen el desànim elevat dels empresaris, que continuen mostrant una gran preocupació per l'enorme impacte de la crisi sanitària en els seus negocis, en un context en què les dades d'activitat –ocupació hotelera, nombre de turistes, pernoctacions, despesa turística, etc. –, han seguit reflectint una situació excepcional amb xifres molt allunyades de les que serien habituals.

Les valoracions dels hotelers sobre la marxa dels negocis han estat les més pessimistes, per aquest període, des de que la Cambra va iniciar l'enquesta l'any 1997 i confirmen que el declivi de l'activitat ha estat molt intens i generalitzat, així com els índexs elevats d'inactivitat de l'oferta hotelera. En concret, només un 8% d'empreses

NOTA DE PREMSA

han valorat com a bona la marxa dels negocis durant el primer semestre de 2021, davant del 81% d'empreses que han assenyalat una tendència desfavorable de l'activitat.

Per parròquies, els índexs d'ocupació han empitjorat notablement a totes les zones amb estacions d'esquí i també han mostrat una evolució clarament negativa a les parròquies centrals del país –Andorra la vella i Escaldes-Engordany–, si bé en aquest darrer cas, el deteriorament de l'activitat s'ha mantingut dins uns límits més moderats.

L'anàlisi de les xifres de visitants recull el dur impacte de les fortes restriccions a la mobilitat de les persones, amb davallades anuals molt significatives. Així, durant el període gener-juny de 2021 els turistes que han visitat Andorra han disminuït un 55,7% respecte al mateix semestre de 2020, fins arribar només a la xifra de 419.672 persones (menys d'una tercera part de l'afluència de turistes rebuda el 2019). Les pernoctacions hoteleres han acumulat una caiguda interanual fins al juny encara més important, del 75,5%, fet que indica una reducció de les estades mitjanes en els hotels, a causa de la forta davallada de les pernoctacions associades als turistes de destinacions més llunyanes amb una propensió d'estades més llargues.

En l'àmbit del mercat laboral, la situació ha empitjorat de manera significativa; destaca el fet que 5 de cada 10 hotels han dut a terme menys contractacions o han aplicat reduccions de personal en les seves plantilles.

PERSPECTIVES PER AL SEGON SEMESTRE DE 2021

- **INDÚSTRIA:** Les perspectives de les empreses són les més optimistes dels últims dos anys i mig, i avancen un dinamisme més elevat de l'activitat industrial. Les empreses confien en què la marxa dels negocis continuarà millorant i esperen un increment moderat de la cartera de comandes i dels nivells de producció. Pel que fa als preus de venda, les empreses preveuen una trajectòria alcista vinculada sobretot a l'encariment dels preus de les matèries primeres i del transport, que difícilment podran afrontar només via ajustaments de marges. Finalment, l'Indicador de confiança del sector també reflecteix un sentiment empresarial menys pessimista: tot i que s'ha mantingut en terreny negatiu (-4,3 punts) presenta una millora important respecte als registres de l'any 2020 –de prop de 18 punts de mitjana–, i ja se situa en valors molt similars als nivells anteriors a la covid-19.
- **CONSTRUCCIÓ:** Les expectatives de les empreses indiquen que la construcció mantindrà un nivell d'activitat elevat al llarg dels propers mesos. Així, la marxa dels negocis continuarà sent positiva i el volum d'obra executada tendirà a augmentar, si bé a un ritme més moderat. L'evolució de l'obra contractada també seguirà una tendència a l'alça, sobretot en el segment de l'edificació d'habitatges, que es

NOTA DE PREMSA

continuarà beneficiant de la bona dinàmica del mercat immobiliari, pel seu paper d'actiu refugi, i del suport d'unes condicions creditícies favorables. En canvi, la branca d'edificació no residencial i, en particular, l'obra pública mantindran una evolució comparativament menys satisfactòria. Finalment, destaca que la manca de mà d'obra qualificada s'ha convertit en el factor més citat per les empreses entre els que dificulten la marxa dels negocis (7 de cada 10 constructors l'han assenyalat).

- **COMERÇ MINORISTA:** Els comerciants assenyalen una millora clara de les seves expectatives de negoci al llarg de la segona meitat de l'any 2021, amb unes previsions especialment bones de cara a la campanya de Nadal. Tot i que el major dinamisme de l'activitat que s'espera vindrà molt condicionat per l'evolució de la pandèmia. Els comerços confien en una evolució més favorable de la marxa dels negocis i també esperen que la xifra de vendes s'anirà recuperant, si bé es mantindrà en nivells modestos.
- **HOTELERIA:** Les previsions sobre l'evolució futura de l'activitat turística estan subjectes a molta incertesa, condicionada per l'efecte que poden tenir les noves variants i els nous rebrots del virus. El balanç de la campanya d'estiu i, sobretot, els bons resultats del pont de la Puríssima són esperançadors per al sector hotelier que espera que de cara als propers mesos el turisme de proximitat continuï sent el principal suport a la recuperació de l'activitat. L'avanç de la vacunació a Andorra i als països veïns i la posada en marxa del certificat covid pot suposar un impuls per al sector, que afronta amb optimisme la campanya de Nadal i l'inici de la temporada d'esquí. Així, els hotelers preveuen que la marxa dels negocis millorarà de manera significativa i avancen un increment dels volums d'ocupació a la majoria de parròquies. Tot i així, en termes globals, el ritme d'activitat encara es mantindrà lluny dels nivells previs a la crisi. Entre els factors que limiten la millora dels negocis, la debilitat de la demanda a causa de la crisi sanitària continua sent la principal preocupació per a les empreses (el 49% l'han esmentat), seguit de prop de la manca de personal qualificat i l'augment dels costos d'explotació, ambdós obstacles citats pel 43% dels enquestats.

VALORACIONS I ACTUACIONS DE LA CAMBRA

Segons les opinions empresarials recollides a les enquestes de la Cambra, les empreses anticipen una millora de la marxa dels negocis a tots els sectors de cara als propers mesos.

Tot i això, el grau d'incertesa continua sent molt elevat i la presència de riscos apareguts els darrers mesos (noves variants del virus, colls d'ampolla en les cadenes de subministrament, augment de la inflació, desajustos en el mercat laboral, etc.) poden dificultar la recuperació i limitar-ne la seva intensitat. En efecte, les empreses hauran d'afrontar per exemple l'escassetat de subministraments, l'encariment de les

NOTA DE PREMSA

matèries primeres i de l'energia, la crisi del transport, l'adaptació als nous hàbits dels consumidors i les dificultats per cobrir les vacants de feina, factors que tindran una incidència directa en els seus costos d'exploració.

En concret, en l'àmbit laboral, destaca que prop del 30% del total d'empreses enquestades manifesten que tenen dificultats per trobar personal qualificat, un percentatge que augmenta de manera significativa en el cas d'aquelles activitats més tensionades, com ara l'hoteleria (amb el 43% d'hotels que manifesten la seva preocupació per trobar personal qualificat) i, de manera particular, la construcció (on 7 de cada 10 empreses declaren tenir dificultats per cobrir les vacants de treball).

És fonamental que les empreses andorranes no surtin gaire afeblides d'aquesta crisi sanitària i, per tant, és molt important identificar en detall les problemàtiques, els reptes i les necessitats del nostre teixit productiu davant el nou escenari post-covid. Només així podrem definir i implementar de manera adequada les mesures de política econòmica que donin suport a la reactivació i a la transformació del model productiu andorrà, per ajudar-lo a guanyar competitivitat i a impulsar un creixement sòlid i sostenible de l'activitat econòmica a mitjà i llarg termini.

L'any 2022, la Cambra centrarà principalment els seus esforços a donar resposta als grans reptes de futur. Les línies d'actuació prioritàries giraran entorn als àmbits següents:

- S'emfatitzarà la tasca de desenvolupament d'habilitats professionals a través de la formació continuada, fonamental per posar-se al dia i garantir un creixement futur.
- La digitalització, que està canviant els models socials i empresarials, i seguirà transformant l'economia aquests propers anys, serà un dels objectius prioritaris de la Cambra en l'àmbit de la promoció i l'acompanyament a les empreses. En aquest sentit, conjuntament amb l'Andorra Digital estem preparant un programa específic de suport a les empreses per ajudar-les a definir la seva estratègia digital.
- També continuarem reforçant la nostra relació amb les associacions de comerciants i el programa *Store Assist* dirigit als comerços de dimensió reduïda (fins a un màxim de 5 treballadors i una superfície no superior a 100 m²) que hem posat en marxa aquest darrer trimestre i esperem que faci el nostre comerç més competitiu.
- Posarem en marxa una borsa de treball entre estudiants i empreses, com una palanca d'actuació per apropar el talent dels joves del país al teixit empresarial. Aquesta iniciativa compta amb el suport de l'Andorra Recerca + Innovació.

NOTA DE PREMSA

- Seguirem amb la nostra funció consultiva i presentarem notes i dictàmens als projectes i propostes de Llei, i a l'activitat reglamentària que afecti directa o indirectament els interessos dels sectors d'activitat que representem (prop del 85% del PIB).
- El seguiment de les negociacions de l'acord d'associació amb la Unió Europea i les implicacions pels diferents sectors productius serà un dels eixos centrals de l'activitat de la Cambra durant els propers anys.

Amb la implementació d'aquestes accions, la Cambra vol seguir sent l'entitat propera (el *partner*) reconeguda i compromesa que sempre ha estat per les empreses, les associacions professionals, el Govern i el públic en general.

Per a més informació:

CAMBRA DE COMERÇ, INDÚSTRIA I SERVEIS D'ANDORRA
Tel. 00376-809292
www.ccis.ad